

STRATEGIPLAN
for udvikling og bevarelse af landsbyliv i

Hjarup

Den sidste landsby i Kolding Kommune

Indholdsfortegnelse

Indledning og formål	2
Indsatsområder	4
Opbygning af indsatsen	5
Struktur for arbejdet	6
Vores landsby Hjarup	7
Beskrivelse af indsatsområder	
Mennesker	8
Fysiske rammer	10
Kultur	12
Erhverv	14
Image/Story	16
Visioner for Hjarup 2020-2025	18

Indledning og formål

Strategiplanen er udarbejdet på grundlag af en udviklingsplan, en gruppe af borgere i Hjarup lavede i 2008, på opfordring af Kolding Kommune. Udviklingsplanen beskriver overordnet, hvad vi vil med vores landsby. Den er et udtryk for vores ønsker og ideer til udvikling i området de næste 10-15 år. Udviklingsplanen for Hjarup er indarbejdet i Lokalplanen for Kolding Kommune.

Strategiplanen er det redskab, der skal sikre, at vi ikke farer vild, når vi begynder at omsætte udviklingsplanen til handlinger. Den er det arbejdsredskab, der sikrer, at vi kan fastholde udgangspunktet: Det er det, vi vil!

Vi lever i Hjarup!

Indsatsområder

* **MENNESKER**

* **FYSISKE RAMMER**

* **KULTUR**

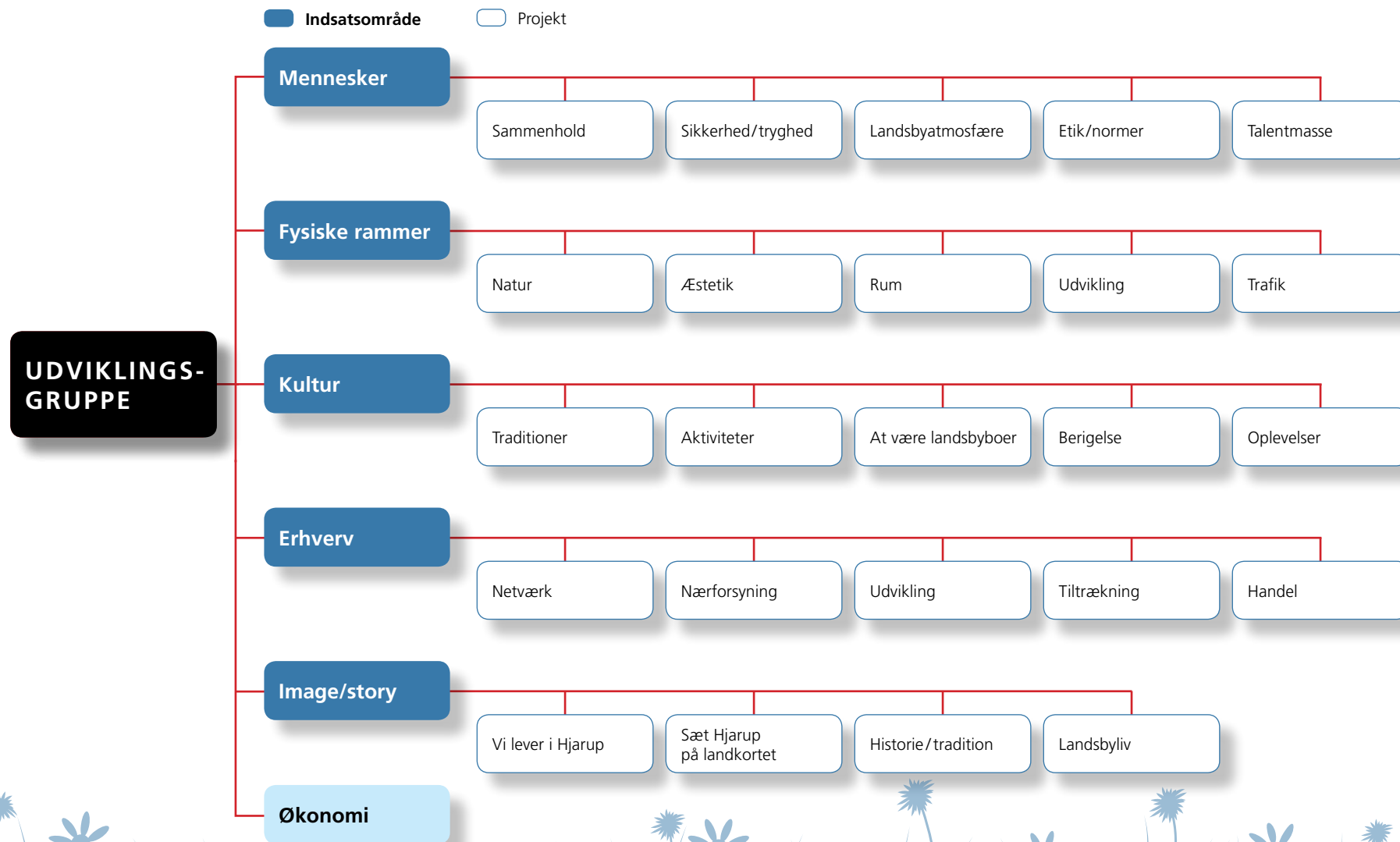
* **ERHVERV**

* **IMAGE/STORY**

- De 5 indsatsområder udgør det samlede aktivitetsfelt og beskriver tanker og ønsker med arbejdet.
- Hvert område er beskrevet og opdelt på de projekter arbejdsindsatsen er koncentreret om.
- I arbejdet med de konkrete projekter er trædestenene guiden, der viser hvilken aktivitet der skal iværksættes.

Opbygning af indsatsen

Struktur for arbejdet

UDVIKLINGSGRUPPEN

Her er personerne bag strategiplanen. Udviklingsgruppens opgaver fremover er at:

- * Sikre at Indsatsgrupperne ikke farer vild, men følger strategiplanen.
- * Vurdere og prioritere nye tiltag op mod strategiplanen.
- * Følge op i forhold til fremdrift og sammenhæng med strategiplanen.

INDSATSGRUPPER

I hver gruppe er der mindst en person fra Udviklingsgruppen, der er ansvarlige i forhold til de oprindelige tanker og planer. Han/hun sikrer tilbagerapportering til Udviklingsgruppen. I indsatsgrupperne er opgaven at:

- * Planlægge og prioritere opgaverne.
- * Sikre fremdriften på de beskrevne områder.
- * Udbrede kendskab til projekterne.
- * Sørge for små "skriv" til hjarup.dk og Budstikken.
- * Opsamle nye ideer og inspirere Basisgruppen.
- * Søge fondsmidler til projekterne.

PROJEKTGRUPPER

Her er de personer, der ønsker at være med ved den praktiske udførelse. For projektgruppernes medlemmer er opgaven at:

- * Arbejde med enkeltstående emner, f.eks. etablering af en sti, være med i et virksomhedsnetværk, eller andet.

- * Være hjælper ved enkeltstående arrangementer.
- * Fungere som kontaktpersoner.
- * Levere billeder og/eller små "skriv" til hjarup.dk og Budstikken.
- * Være "døråbnere" eller bistå med særlige kompetencer på specifikke områder.
- * Videreføre igangsatte aktiviteter.
- * Samle ideer og inspiration.

Økonomi

Udviklingsarbejdet er baseret på frivillighed og uden økonomiske midler. Der opfordres derfor til at være opmærksom på Puljer og Fondsmidler og søge disse til projekterne. Økonomien administreres fra Indsatsgruppen eller Udviklingsgruppen.

Mødefrekvens

Efter behov. Aftales fra gang til gang.

Mødeform i Udviklingsgruppen

1. Status fra grupperne, herunder nye tiltag, inddragelse af eksterne kompetencer og fonde.
2. Runde med spørgsmål, svar og kommentarer til grupperne.
3. Grupperunde med konklusioner og beslutninger.
4. Næste møde: tid, sted, mødeleder og referent.
5. Ordet frit.

Ordstyrerhvervet går på omgang, og der tages referat til hjarup.dk.

Vores Landsby

Hjarup, landsbyen tæt ved storbyen – og dog slet ingen forstad

Landsbyen med åbne marker og vidt udsyn, græssende dyr mellem husene, småsnakkende folk i vejkanten, duft af en varm sommerdag på grusvejene, latter fra børnene på skolevejen, dagens produktion på smedepladsen. Hamren og banken fra værkstederne, røg fra bryggerens skorsten, garn på tørresnoren hos væveren, muhende køer i staldene, rumlen af landmandens vogn gennem byen, ja selv søle af grus på asfalten på en grå regnvejrsgang.

Her er liv og vilje i byen. Vilje og rum for mennesker med andre behov og et godt sted at bo og være. Her er plads og rummelighed for mennesker og dyr og samspillet imellem dem.

Her er Hjarup, landsbyen Hjarup, hvor "gadelys" er stjerner på himlen, hvor "fortov" er græsset i vejkanten, hvor "blomsterkummer" er vilde blomster i græsset, hvor "byporten" er træerne i vejkanten, og hvor byrummet emmer af landsbyatmosfære.

Den skrevne historie fortæller:

"Bymændene" i Hjarup tog hånd om adfærd og velfærd.
Det gav landsbyen sit særlige ry – kendt over mange Herreder.
De var innovative flere hundrede år før ordet fandt vej til sproget.

Sådan vil det også være i fremtiden!

Mennesker

“Småsnakkende folk i vejkanten, latter fra børnene på skolevejen, her er liv og vilje i byen, vilje og rum for mennesker med andre behov, her er plads og mulighed for både mennesker og dyr og samspillet imellem dem.”

- * **Sammenhold**
- * **Sikkerhed og tryghed**
- * **Landsbyatmosfære**
- * **Etik og normer**
- * **Talentmasse**

Landsbyboerne værner om Hjarup. Deres daglige gøremål, landmandens aktivitet, de grønne kiler og dyrene på marken, giver en unik atmosfære. Denne landsbyatmosfære vil vi bevare, udbygge og videregive. Vi vil skabe mere dagligdagsliv på gaderne i byen og bringe genkendelsen tilbage, landsbyboerne imellem. Sammenholdet i landsbyen skal udbygges på tværs af generationerne, og der skal fokus på sikkerhed og tryghed, så livet i Hjarup er godt for alle.

Vi ønsker at synliggøre “byens” normer og fremme forståelse for etik i vores handlemåde. Landsbyens skjulte talenter skal frem i lyset og de ubrugte kompetencer og ressourcer aktiveres. Alle byens borgere, skal kunne finde det naturligt, at tage del i et fællesskab og være med til udvikling af landsbyen.

Sammenhold

TRÆDESTEN

- Inddrage interesserede i forhold til igangsætning af aktiviteter.
- Etablere tiltag, der byder på aktivt samvær og en deraf synlig samhørighed, som f.eks. spilleaftener og Åbent Værested.
- Etablere tiltag, der understøtter, at vi har brug for hinanden i hverdagslivet, som f.eks. hjælp til indkøb og børnepasning.
- Overdrage opgaver/ansvar for nye og løbende aktiviteter.
- Bearbejde og opfordre til igangsætning af tiltag. Både unge, ældre og voksne igangsætter og tager ansvar for nye tiltag.

Sikkerhed og tryghed

TRÆDESTEN

- Etablere aktiviteter der på tværs af alder, skaber grobund for gode relationer og kendskab til hinandens familier.
- Igangsætte tiltag, der styrker "nabohjælpen" og fremmer en naturlige kæren om sin næste.
- Gå i dialog, så vi skaber omtanke for hinanden og sikrer, at vi alle kan færdes trygt i landsbyen.

Landsbyatmosfære

TRÆDESTEN

- Skabe rum/aktiviteter, der giver mere hverdagsliv i byen.
- Deltage aktivt i bevarelse af byens udseende og de grønne kiler.
- Arbejde for rummelighed og støtte til landbruget, for bevarelse af Hjarup som en "rigtig" landsby.
- Støtte "dyrene ind i byen" projektet.

Etik og normer

TRÆDESTEN

- Fremme åbenhed og rummelighed ved direkte dialog.
- Etablere "rum" og mulighed for aktivt samvær, der medvirker til synliggørelse af vores normer og etiske grænser.
- Via gruppe-/aktivitetsarbejdet give plads til hinanden og respektere andres grænser.

Talentmasse

TRÆDESTEN

- Ved aktiv dialog søge efter skjulte talenter.
- Bruge hinanden.
- Opfordre flest mulige til at byde ind ved de forskellige tiltag, så landsbyens samlede kompetencer bliver synlige.

Fysiske rammer

“Landsbyen med åbne marker og vidt udsyn, græssende dyr mellem husene, duft af en varm sommerdag på grusvejen, ja selv søle af grus på asfalten en grå regnvejrsdag, et godt sted at bo, at være og leve, her er plads, rum og muligheder”.

- * **Natur**
- * **Æstetik**
- * **Rum**
- * **Udvikling**
- * **Trafik**

Hjarup, den sidste landsby i Kolding Kommune

Det er bønderne, der har skabt landsbyen med de store gårde i bymidten. Vi vil bevare muligheden for landbrugets tilstedeværelse og stadig kunne hilse på bonden på sin traktor på vej igennem byen. “Dyrene ind i byen” er et must for en rigtig landsby og det udgør, sammen med bymidtens gamle gårde og mennesker på gaden et rigtigt Landsbyrum.

Et kig ned ad landsbygaden og man bemærker den nænsomme og æstetiske måde de gamle bygninger er renoveret på, den høje standard folk plejer stendiger og forhaver med og den harmoni, der er mellem gammelt og nyt i byen.

Vores arv – en æstetisk holdbar Landsby, vi vil passe på, vedligeholde og videregive.

Vi vil derfor fortsat have udvikling i byområdet, udvikling med øje for harmoni og æstetik. Det skal ske på en måde, der inddrager og udnytter byens historiske tomme bygninger/gamle huse og tager hensyn til landsbyens arkitektoniske særpræg. I byen skal der fortsat være plads til et muh eller mæhæ, når “bymarken” passeres. Vi vil derfor bevare mulighed for afgræsning på marker, grønne kiler og også ved nye udstykninger søge disse etableret. Vi vil bevare og udnytte torvet og centrum i byen og jf. strategiplanen satser vi på udstykning nord for hovedvejen.

Ja, vi tror på omlægning af hovedvejen.

Landsbyboerne skal dagligt kunne glædes ved den oplevelse det er, med et kig til de græssende dyr, til marken, engen og skoven. Vi har naturen omkring os, som en fysisk ramme. Den vil vi værne om, til oplevelser og stille stunder. Vi vil gøre det nemt for alle at bruge naturen, at gå ture og komme tættere på oplevelserne.

Naturen

TRÆDESTEN

- Skabe mulighed for etablering af trampestier i bynært område.
- Etablere længere stisystemer, broer og sammenhæng mellem stierne.
- Afmærke stier og opsætter infostandere.
- Gøre det muligt for løbere at benytte stien i præstegårdsskoven.
- Etablere kontakt med Spor i Landskabet.

Æstetik

TRÆDESTEN

- Via dialog påvirke tanke for æstetisk og nænsom bevarelse, så landsbyen til stadighed fremstår unik og harmonisk.
- Skabe størst mulig indflydelse, når der skal foretages ændringer ved byens offentlige områder, gader og veje.
- Søge indflydelse og se muligheder ved ændring af gamle gårde og ejendomme.
- Inddrage eksterne konsulenter ved behov.

Rum

TRÆDESTEN

- Skabe muligheder og kontakter for bevarelse af tomme bygninger til nye formål.
- Arbejde for at grønne kiler og små marker bliver mulige i nye udstykninger.
- Etablere åbne opholdsrum/siddepladser, hvor vi mødes, samtaler, hviler os, eller blot sidder en stund og nyder livet.
- Gå i dialog med kommunen, for at bevare Hjarup som en rigtig landsby hvor: "gadelys" er stjernerne på himlen, hvor "fortov" er græsset i vejkanterne, hvor "blomsterkummer" er vilde blomster i græsset og hvor "byporten" er gadens allétræer. "Det er så mørkt ude på landet og det skal forblive sådan".

Udvikling

TRÆDESTEN

- Gøre vores indflydelse gældende ved udarbejdelse af lokalplaner, så vi får skabt et godt landsbymiljø for tilflyttere.
- Arbejde energisk på at nye udstykninger placeres, som vi har beskrevet i Udviklingsplanen.
- Gå i dialog med kommunen og påvirke til udstykning med mulighed for dyrehold og små marker.
- Arbejde for bevarelse af Landzonestatus og udvikle Hjarup som en rigtig landsby med mulighed for dyr, mennesker og erhverv.
- Søge at opnå status som "Fri Landsby"* hos Kolding Kommune mht. ny udstykning.

Trafik

Landbrugsmaskiner er en selvfølge i en levende landsby. Vi vil bevare livet i byen og ikke gøre arbejdsdagen besværlig for landmanden eller andre erhvervsdrivende. Derfor arbejder vi for at undgå byporte, vejbumper og andre former for fysiske foranstaltninger.

TRÆDESTEN

- Via egen adfærd og dialog påvirke holdninger i trafikken.
- Gå i direkte dialog med trafikale "syndere" for at holde farten nede og få dem til at passe på byens børn.
- Arbejde for at undgå foranstaltninger som besværliggør færdsel i byen.

* Landsbyboernes klare tilkendegivelse, på borgermødet den 15. marts 2011, er nu stadfæstet af Kommunen: Hjarup forbliver Landzone.

Kultur

“Den skrevne historie fortæller: Bymændene i Hjarup tog hånd om adfærd og velfærd. Det gav landsbyen sit særlige ry, – kendt over mange Herreder. De var innovative flere hundrede år før ordet fandt vej til sproget”.

- * **Traditioner**
- * **Aktiviteter**
- * **At være landsbyboer**
- * **Berigelse**
- * **Oplevelser**

Når man færdes i Hjarup fornemmer man straks den historie som bygninger, landskab og byrum fortæller. Landsbyboerne i Hjarup lever med historien og har ladet den sætte sit præg på deres skikke og opfattelse. Det har givet Hjarup en stærk og rodfæstet kultur. Vi vil værne om denne stolte historiske kultur og viderebringe den – for eftertiden og til nye generationer. Kultur er den måde, vi lever sammen på, og den måde vi opfatter og gør tingene på. Vi vil skabe mulighed for fællesskab og aktiviteter i landsbyen og ad den vej formidle kendskabet til Hjarup-kulturen.

Vi mener, det er værdifuldt for landsbylivet, at vi “kender til” hinandens kultur, det fremmer forståelse og rummelighed. En god etikette at sætte på vores by, og vi vil derfor arbejde for samvær, dialog og åbenhed. Vi behøver ikke alle at synes det samme – men vi vil arbejde for, at vi får nogle fælles værdier, til gavn fællesskabet

Traditioner

TRÆDESTEN

- Skabe kendskab til byens traditioner. Via hjemmeside, Budstikken og samtaler på gaden.
- Via dialog opfordre “gamle” landsbyboere om at bidrage med historier og oplevelser.
- Arbejde for at gode traditioner videreføres og andre evt. udvikles, som f.eks. aktiviteter ved højtider eller modtagelse af nye beboere.
- Skabe grobund for nye traditioner.

Aktiviteter

TRÆDESTEN

- Opfordre til, at landsbyboerne kommer med nye ideer.
- Igangsætte nye tiltag, hvor der er mulighed for samvær. Det har stor betydning for fællesskabet i landsbyen. F.eks. Åbent Værested, hvor mottoet er “Hvad kan du, som jeg kan lære af dig? – og omvendt!”.
- Arbejde for, at aktivitetsdeltagerne overtager og viderefører en igangsat aktivitet.
- Afprøve ideer og nye tiltag og “teste” bæredygtigheden. Er aktiviteten selvkørende? Vil andre føre den videre?

At være landsbyboer

TRÆDESTEN

- Skabe mere hverdagsliv i byen, via forskellige tiltag.
- Give tid til samtaler på gade og vej.
- Motivere hinanden til at være med i, og gøre brug af lokale tilbud. Tilbud på foreningsbasis, i skoleregi eller på frivillig basis, som f.eks. Spis-sammen-aftener, hvor der er tid til voksensnak, afklaring af spørgsmål, belysning af ideer og ønsker i landsbyen.
- Deltage i aktiviteter ude i naturen, inde på Mejeriet, på skolen, i Værestedet mv.

Berigelse

TRÆDESTEN

- Være opmærksomme på nye stemninger og evt. være igangsætter ved nye tiltag.
- Opsamle ideer og videregive dem til interesserede.
- Byde ind og dele ud af gode oplevelser.
- Bruge Mejeriet som kulturhus, til billeder af liv og oplevelser i byen, ideer, inspiration og udstillinger.

Oplevelser

TRÆDESTEN

- Undersøge muligheden for etablering af udendørs oplevelsesrum, både til gavn for Hjarups egne beboer og gæsterne i vores by.
- Være aktiv ved skabelsen af gode oplevelser, og dele ud af dem.
- Være åben for utraditionelle skæve tiltag og muligheder.

Erhverv

“Dagens produktion på smedepladsen, hamren og banken fra værkstederne, røg fra bryggerens skorsten, garn på tørresnoren hos væveren, køernes muhen fra staldene, rumlen af landmandens vogn gennem byen”.

- * **Netværk**
- * **Nærforsyning**
- * **Udvikling**
- * **Tiltrækning**
- * **Handel**

Vi vil have et Hjarup, hvor virksomheder skaber liv i hverdagen. I Hjarup bruger vi hinanden. Vi mødes i byens institutioner. Håndværkeren, landmanden og institutionen vokser og arbejder sammen. Byen er præget af det liv virksomhederne skaber. Vi tør tænke og handle lokalt. I Hjarup tør vi praktisere nærforsyning. Den kreative tanke har skabt de moderne virksomheder, der nu er etableret i de bestående landbrugsbygninger. Landsbyens egenart er derved bevaret, og giver tilsammen det landsbypræg som Hjarup har rummet i århundreder. Missionen er at etablere en erhvervsgruppe, som med udgangspunkt i strategiplanen skaber et fundament til at nå målet.

Netværk

TRÆDESTEN

- Kontakt til landbruget med det formål at skabe dialog om og forståelse for erhvervet, og dets tilstedeværelse i byen.

Nærforsyning

TRÆDESTEN

- *Eksempel:* De lokale landmænd skal producere og forarbejde den mad vi og Nordic Synergy Park har brug for.

Udvikling

TRÆDESTEN

- Etablere en erhvervsgruppe, bestående af 5-7 personer, heraf mindst 2 fra udviklingsgruppen. Arbejdsgrundlaget er visionen.
- Formidle samarbejde med Business Kolding, Kolding Herreds Landbrugsforening, Kolding Kommune, Designskolen, IBC, Landsbyforeningen, Butik i byen og andre relevante organer/netværk.

Tiltrækning

TRÆDESTEN

- Afdække muligheder for anvendelse af bestående landbrugsbygninger til erhvervsformål.

Handel

TRÆDESTEN

- Afholde markedsdag med det formål at styrke det eksisterende erhvervsliv, en dag hvor landsbyboerne og de erhvervsdrivende mødes. Markedsdagen kan sammentænkes med både eksisterende og nye ideer, herunder ideer fra de øvrige hovedpunkter i strategiplanen.

Image/story

- * **Vi lever i Hjarup**
- * **Sæt Hjarup på landkortet**
- * **Historie og tradition**
- * **Landsbyliv**

Vi ønsker at formidle de gode historier. Historier med afsæt i Hjarup – og med relevans for Hjarup. De helt almindelige dagligdagshistorier, de sjove anekdoter, de spirende iværksætter historier og de gemte historiefortællinger. For hinanden i Hjarup, for vores nære netværk og det udenom liggende erhvervsliv. Vi deler historierne med hinanden, og vi hjælper hinanden med at huske på de gode historier.

Vi lever i Hjarup

Vores 'slogan' er "Vi lever i Hjarup" og det understøtter hele tanken om at fortælle de gode historier. Gode historier skaber liv, de får ting til at spire, og de udvikler relationer. Vi ønsker, at byens slogan skal synliggøres og videreformidles gennem al kommunikation i Hjarup. Både i overført betydning og som en fast afsender i alle vores budskaber (pay off).

Sæt Hjarup på landkortet

Vi kender vores målgrupper til fingerspidserne, og vi ved, hvor vi får dem i tale. Borgerne i Hjarup samt borgere i nærmiljøet er vores primære målgruppe. Men potentielle tilflyttere, samarbejdspartnere, det spirende netværk, erhvervslivet og kommunen er også i vores målgruppe.

Vores mission er at informere bredt om de forskellige tiltag i Hjarup til målgrupperne og ligeledes sikre, at alle Hjarup-borgere har adgang til informationerne. Vi vil informere og videreformidle ved hjælp af fem mediekkanaler: hjarup.dk, Budstikken, øvrige relevante medier, opslag på informationstavle og gennem Facebook.

TRÆDESTEN

- Etablere en hjemmeside "hjarup.dk".
- Blog til debat.
- "Verden omkring os", hvor vi vil informere Hjarup-borgerne om de tiltag, der påvirker livet i Hjarup og som har relevans for byens udvikling. Her linkes til Kolding Kommune, Områdeplan 12, planer for Vindmølleparken og andre relevante organer (f.eks. salg af grundene ved Mejeriet).
- Etablere et udbygget samarbejde med Budstikken, hvor vi f.eks. hjælper hinanden med at opdatere kalendere og sælger/hugger hinandens gode historier/ideer.
- Etablere kontakt til og skabe dialog med Kolding Kommune, Business Kolding og regionen (f.eks. om Vidensparken, Landzone/Byzone-problematikken, naturregulativer og fonde, vi kan søge).
- Etablere en Facebookprofil, så vi får skabt dialog og synlighed over for den yngre målgruppe, som ikke proaktivt søger informationer på hjarup.dk. Hver gang vi annoncerer nyheder og fortæller historier på hjarup.dk, skal Facebook brugerne også eksponeres for præcis de samme budskaber. Det skaber synergi, og vi rammer bredere.
- Bruge de relevante medier til at fortælle historierne (pressemeddelelser).

Historie og tradition

Hjarup er en by fyldt med traditioner. Der gemmer sig en lang række anekdoter og historier, som vi gerne vil sikre bliver videreformidlet til vores eksisterende og nye Hjarup-borgere. Gerne gennem storytelling og interviews. Vi ønsker også at være synlige omkring alle lokale aktiviteter og tiltag fra de lokale netværk og foreninger. De er vigtige brikker i vores samlede indsats overfor borgerne, de er med til at sikre et aktivt landsbyliv.

TRÆDESTEN

- Opsamle og formidle anekdoter og historier.
- Være synlig ved tiltag fra lokale netværk og foreninger.

Landsbyliv

Et aktivt landsbyliv er med til at give oplevelser i hverdagen, det skaber liv i byen og sikrer, at vi kommer hinanden ved. Det skaber nærhed. Gamle bevarede bygninger, en unik og smuk natur, stolte traditioner og landbruget hører til nogle af de værdier (og trædesten), vores Hjarup besidder. Dem skal vi værne om og passe på. Derfor skal vi synliggøre værdi.

TRÆDESTEN

- Viderebringe stolte traditioner.
- Synliggøre og værne om Hjarups værdier.

Vision for Hjarup år 2020-2025

I sommeren 2008 blev der igangsat et udviklingsarbejde, hvis formål var at give indspil til landsbysamfundets udvikling frem mod år 2025. Der blev sammensat en arbejdsgruppe, som udarbejdede planer og visioner. Et resultat af dette arbejde var, at der blev etableret et permanent erhvervs- og udviklingsråd, der siden målrettet har arbejdet for at tiltrække den type håndværk, små-erhverv og handelsvirksomheder, og udvikling af nye boligområder, der tilsammen skulle danne fundamentet for det liv, der skal være i fremtidens landsby.

LANDSBYEN

Landsbykernen, den oprindelige del af landsbyen, har samme karakter som nu, men der er tilført mere aktivitet i form af små-erhverv, handels- og håndværkerliv, kunst- og kulturmiljø.

Således er der indrettet små værksteder i flere af de større huse/stuehuse.

Det i 2008 skitserede innovationsmiljø, Nordic Synergy Park er under hastig, men kontrolleret udvikling i området mellem Kolding og Vamdrup. Det påvirker landsbyen overvejende positivt, idet der fra starten er øvet indflydelse på projektets udformning. Især de erhvervsdrivende profiterer af parken.

Butik i Byen er nu drevet på andelsbasis, og består af en nærbutik, en helsebutik der er etableret som et resultat af "sund-by-kampagnen" i 2006 til 2012. Hertil kommer en række mindre butikker, der fortrinsvis udbyder de varer, der fremstilles i de mindre (kunst)håndværksvirksomheder. Et catering-

firma har også til huse her. Hovedgrundlaget for firmaet, er den voksende Nordic Synergy Park, og de aktiviteter der foregår på Mejeriet. Der afholdes torve-dage, hvor især lokale, også børn og unge, udbyder varer fra boder. Torvedagene har betydelig tiltrækningskraft, idet landsbystemningen taltaler mange mennesker.

De oprindelige virksomheder (2008-status) har fået et solidt kundegrundlag, og markedsfører sig samlet på det bæredygtige miljø de er en del af. Nordic Synergy Park udgør en del af grundlaget, men langtfra alt.

Andre lignende (service)virksomheder, tilknyttet Nordic Synergy Park, har etableret sig i byen.

"Poulsminde" er udviklet til et ridecenter, måske med speciale i handicapridning. Der er etableret samarbejde med turismeaktiviteterne.

På en af bygårdene er der igen masser af liv. Her er etableret et døgninstitutionstilbud, og psykisk handicappede børn er nu gårdens beboere.

I nabobygningen er der etableret beskyttede værksteder, der dagligt er arbejdsplads for 30 unge mennesker.

Forbundsskolen og Grønnebakken nyder stor anerkendelse for arbejdet i specialklasserne. Her får børn, med anderledes behov, den alternative undervisning, der gavner i deres skoledag.

Der udgår en betydelig naturturisme fra byen. Der er guidede ture i selve landsbyen, hvor der er fokus, ikke alene på byens formelle udviklingshistorie, men tillige på den folkelige historie. Der er f.eks. besøg på stedet hvor "Mormom-Andreas" blev døbt i bækken i år 1888. Historien om "Hjarup-røveren", de store gårdbrande, hungersnøden, og andre tildragelser bliver fortalt. Til brug for lokale beboere og turismen er der i et begrænset omfang etableret stisystemer. Hoveddelen af adgangen til de attraktive naturoplevelsesområder er baseret på indgåelse af aftaler med lodsejerne.

På "missionshusgrunden" er der opført et mindre motel/pensionat, indpasset i landsbyens byggestil, der sammen med Enghøjgaard dækker en del af det overnatningsbehov der er i forbindelse med Nordic Synergy Park, og den aktivitet der er på Mejeriet.

Tilvæksten af boliger er foregået ved en kombination af skovrejsning og udstykning, hvor boligerne er placeret. Storparceller oprettes kun såfremt beboerne har husdyrhold.

Der er på andelsbasis etableret et mindre antal ældrevenlige boliger på grunden bag ved Butik i Byen. Dette område er indgået i boligudvidelsen blevet muliggjort, idet hovedvejen er reguleret som led i en udvidelse af lufthavnen, hvilket er en af forudsætningerne for Nordic Synergy Parks eksistens og berettigelse.

Kirken og Kirkeladen indgår i kulturlivet.

Ud fra det i 2008 igangsatte udviklingsarbejde, er der startet en dialog med de borgere hvis huse er i dårlig vedligeholdet stand, og som følge deraf har en påvirkning af miljøet der ikke går i en ønsket retning. Dette har medført, at husene nu fremstår vedligeholdte.

Der er pasningsordninger og fritidsaktiviteter for børn og unge, så ingen behøver at forlade nærmiljøet i fritiden. Institutionerne er aktivt indtænkt i det øvrige landsbyliv, så denne gruppe af borgere udgør en del af den puls der er i området.

Toften forbliver det område, der står som et udtryk for 70'ernes udviklingstendens.

Beboerne er generelt bevidste om de værdier, der skal værnes om, vedligeholdes og suppleres, i enhver henseende. Der er permanente dialoggrupper, hvor vilkårene løbende debatteres. Potentielle nye borgere bliver ikke underkastet en test, men det ligger i kortene, at "her passer vi på hinanden, og den del af verden, der er vores, vi viser hensyn og holder øjenkontakt".

STRATEGIPLAN
for udvikling og bevarelse af landsbyliv i

Hjarup

Den sidste landsby i Kolding Kommune

